

Nemzetben gondolkodva

A vajdasági némettség érdekeiről

Avajdaságban élő németeknek is lesz nemzeti tanácsuk. Összegyűjtötték ugyanis harminc elektorhoz szükséges aláírást, s a napokban az illetékes minisztériumnál kezdeményezték a Német Nemzeti Tanács megalakítását. Reményeik szerint erre még az idén sor kerül.

Különösen értékes tapasztalat számunkra az elmúlt időszak, hiszen az összefogás, a közös munka gyümölcse ez, s közben tudatosodott bennünk, hogy csakis így tudunk stratégiai célokat elérni. Vajdaságban tizenegy bejegyzett német szervezet, egyesület van – közöttük több kulturális, humanitárius, vallási és nemzeti jellegű. Többéves fáradozás, rengeteg tárgyalás eredménye ez az összefogás, és ennek köszönhetjük, hogy a németségnek is lesz nemzeti tanácsa Vajdaságban – mondja **Weiss Rudolf**, a szabadkai székhelyű Német Népi Szövetség elnöke.

– Évek óta gyűjtik az aláírásokat. Hányan támogatták a Német Nemzeti Tanács megalakítását?

– Aláírásgyűjtésünk a némettség körében végzett nem hivatalos népszámlálásnak is fel fogható. A hivatalos statisztika vagy a 2002-es népszámlálási adatok ugyanis azt mutatják, hogy Vajdaságban 3154 német él, s emiatt, bevallom, eleinte elég szkeptikusak voltunk a kimenetellel kapcsolatban. Hogyan érhető el a szükséges létszám a tanács megalakításához, hiszen ebben a számban benne vannak a gyerekek, és azok az idősek is, akik még mindig félnek, mert átélték a lágereket, s nem kívánnak semmilyen listán szerepelni. Az a szerencsénk, hogy negyvenhárom különböző településen vannak tagjaink Vajdaság-szerte. Kitértően jártuk a terepet, de sokan fel is kerestek bennünket a szabadkai székházunkban, olyanok is, akik annak idején nem vallották magukat németeknek. Akkor láttuk, hogy sokkal többen vagyunk, mint amennyit a hivatalos statisztika mutat. Fontos volt számunkra, hogy ténylegesen a német nemzetiségűek alakítsanak nemzeti tanácsot, más ezt ne tegye meg helyettünk! S még valami! Most már optimizmussal várjuk a következő népszámlálást. Bizunk benne, hogy öt év múlva ez az ország olyan helyzetben lesz, olyan lesz a politikai légkör, hogy ez minden félelmet el fog oszlatni, és a németység bátran vállalja nemzetiségét.

– Milyen célokat tűztek ki?

– Egy kisebbség legfelsőbb szerveként – a törvény szerint – a nemzeti tanács az oktatással, a kultúrával, a médiával és a nyelvhasználattal lesz megbízva, de ha a Német Nemzeti Tanács komolyan gondolja képvisel-

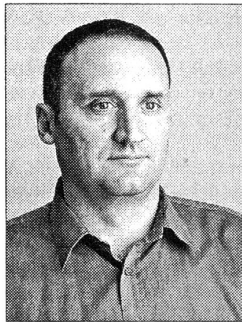
ni a vajdasági némettség érdekeit, nem szabad tabutémáknak maradniuk. Szervezetünk, a Német Népi Szövetség éppen ezért erőlyesen fogja követelni, hogy a tanács ne csak kirakatszerpet töltsön be, vagyis ne csak azzal tördjön, hogy táncoljunk, kalácsot süssünk, és eljátsszuk a vidám svábokat. Ha csak ilyen feladata lenne, akkor inkább ne legyen. Nemcsak azért emelem ezt ki, mert ez a szövetségünk meggyőződése, hanem mert tagjaink az említett 43 településen felteszik a kérdést, hogy mi lesz az elkobzott vagyonnal, mi lesz a tömegsírokkal, mi lesz temetőinkkel? Mikor tudjuk meg végre, hogy hol vannak eltemetve elődeink, ki tette ezt? Mondja már ki valaki, hogy a civil lakoságnak, a gyerekeknek nem volt semmilyen bűne! Ha ez a „bázis” álláspontja, akkor azt kell majd követelnünk a Német Nemzeti Tanácstól, hogy ne hunyjon szemet az ilyen témák előtt. Ez fáj ugyan az itt élő németségnek.

– Aprópó, vagyon-visszaszámzarmaztatás...

– A Német Népi Szövetség továbbra is követeli, nyilvánosan és hangosan kimondja, hogy a vagyon-visszaszámzarmaztatásnak meg kell történnie, méghozzá gyorsabban, mint azt a törvénytervezet előírja. Azzal ugyanis nem érthetünk egyet, hogy 16-17 évet szánunk a visszafizetésre. Természetesen azzal mi is tisztában vagyunk, hogy teljes mértékben lehetetlen igazságosan véghezvinni a kárpótlást, de legalább az elkobzott vagyon nagyobb részét rövidebb idő alatt kellene visszafizetni. Ez nemcsak a mi szervezetünk követelése, a károsultak részéről ez egy egyetemes követelés. Minden civil szervezet ezért száll síkra. Szerbiának nincs esélye bekerülni az EU-ba mindaddig, amíg nem rendezi ezt a kérdést.

– Milyen szerepet tölthet be az itt élő német kisebbség a gazdasági fellendülés előmozdításában, segítheti-e a felzárkózást?

– Amikor a közelmúltban részt vettem Bécsben és Prágában a közép- és délkelet-európai német kisebbségi kongresszusán, óriási meglepéssel és tüsszel fogadták a hírt, hogy Szabadkán Luther Mártonnak, a német irodalmi nyelv megalkotójának a mellszobrára díszíti az egyik közteret Kálvin Jánosnak, a reformáció másik megteremtőjének és Iványi Istvánnak, az első egyházközségi felügyelőnek és történésznek a társaságában. Szabadka és nemcsak a városvezetés, hanem annak polgárai is nagyfokú toleranciáról tettek tanúbizonyságot. Olyan környezet ez, amely elfogadja a másságot. Felszólalásomban arra is kitértem, hogy ha már van egy ilyen igazán polgári légkörű város, ahol dolgozik a nép, nincs vallási és nemzeti türelmet-

WEISS RUDOLF

lenség, akkor segítsük abban, hogy az osztrák és a német befektetők ide jöjjenek. Oda, ahol tisztelik a másságot, egy olyan maroknyi kisebbséget is, mint a némettség, hiszen van német nyelvű óvodája, német művelődési egyesülete, köztereken a német tudósok (a szabadkai Közegészségügyi Központ előtt) és egyházi méltóságok mellszobrai, megérdemli, hogy komoly befektetők itt vessék meg a lábukat. Ilyen irányban lobbizunk. Ezt kötelességnek érezzük.

– Szövetségüknek nőtt a támogatottsága, mivel járult hozzá a Halasi úti német ház, hogy a vajdasági némettség nemzeti kisebbséget alkosson?

– A napokban alakult meg a nyugdíjasok köre a német házban, hogy az idősebb nemzedéknek alkalma legyen összejönni, beszélgetni, kézimunkázni, teázni. Sikeresen működik a színjátszó csoportunk, a fiatalok német nyelvű színelőadásokkal lépnek fel, célunk ugyanis az élő nyelv elsajátítása, gyakorlása, ezt így, játszva a legkönnyebb. Több mint négyezer könyv áll rendelkezésre, könyvtárunk kapuja mindenki előtt nyitva áll, aki érdeklődik a német nyelv és kultúra iránt. A kórusunk, egy rövidebb szünet után, ismét megkezdte a munkát. Kilenc éve készítjük a német nyelvű rádióműsort a magyar másor hullámhosszán péntekenként este hét órától. Ez internetes élő adás, ez azért fontos, mert így nemcsak hatvan kilométeres körzetben, hanem sokkal távolabb is hallhatnak bennünket. Brazíliából, Amerikából is érkezett visszajelzés, hogy hallgatják műsorainkat. Jövőre diákcsere-tervezünk Németországgal és Ausztriával, de Lengyelországból, pontosabban Sziléziából, az ottani németseg-től is kaptunk meghívást. Rengeteg lehetőség nyílt előttünk annak köszönhetően, hogy különböző nemzetközi fórumokon megfordulunk. Jelentős nemzetközi együttműködést folytatunk, amit legjobban a fiataljaink tudnak majd hasznosítani, mert utazhatnak. A német házban az ügyfélfogadás, az ismerkedés, vagyis az órárend nélküli találkák keddenként délután öttől este nyolcig tartanak, ilyenkor mindenkit szeretettel várunk. Mi itt tartjuk magunkat a régi jó vajdasági szokáshoz, hogy a szomszédot a saját anyanyelvén üdvözljük.

S. KISS Ágnes